

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 20. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septeman: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura oiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu an 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litera mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 11|23 Martiu 1865.

Noi Franciscu Iosifu Antaiulu,

din grat'a lui Domnedieu Imperatoriu alu Austriei; Rege apostolicu alu Ungariei, Boemie, Dalmatiei, Croatiei, Slavoniei, Galitiei si Lodomeriei; Rege alu Lombardiei, Venetiei, si Iliriei, Rege alu Ierusalimului etc.; Archiduce alu Austriei; Mare-Duce alu Toscanei si alu Cracoviei; Duce alu Lotaringiei, alu Salsburgului, Stiriei, Carintiei, Carnioliei si alu Bucovinei; Mare Principe alu Transsilvaniei; Marchione alu Moraviei; Duce alu Silesiei superioare si inferioare, alu Modenei, Parmei, Placentiei si Guastalei, alu Ausvitiei si Zatorului, alu Tesinei, Friaulei, Ragusei si Zarei; Comite principatu alu Habsburgului si alu Tirolului, alu Chiburgului, Goritiei si Gradiscei; Comite alu Secuiloru; Principe de Trientu si Brixen; Marchione alu Lausitiei superioare si inferioare si alu Istriei; Comite de Hohenembs si Feldkirch, Bregent'a, Sonnenberg etc.; Domni de Triestu, Cattaro si in Marchionatulu Vendieu; Mare Voivodu alu Voivodinei Serbiei etc.

Facemu prin acést'a de scire si cunoscutu;

Representantii iubitului Nostru Mare-Principatu alu Transilvaniei, conchiamati prin regesculu Nostru rescriptu din 21. Aprile 1863 pe 1 Iuliu alu acelui anu in liber'a Nostre cetate regesca Sabiu si adunati acolo in dieta, Ni-au substernutu pe cale constitutionala unu articulu de lege, privitoriu la intrabuintiarea celoru trei limbi ale tieriei in comunicatiunea publica oficiosa, pre langa prea umilit'a loru rogaminte depusa in representatiunea loru din 23 Iunie 1864, pentru ca sa damu acestui articulu pregratiós'a Nostre acceptare, confirmare si sanctiune.

Cuprinsulu acestui articulu de lege este urmatoriulu:

Articulu de lege

privitoriu la intrabuintiarea celoru trei limbi ale tieriei in comunicatiunea publica oficiosa.

§. 1. Cele trei limbi ale tieriei, adeca: limb'a ungara, germana si romana suntu egal indreptatite in comunicatiunea publica oficiosa.

§. 2. Partiloru le sta in voia, a intrabuintiati in tote esibitele de ori si ce soi, cum si in tote pertractarile oficiose veri si care din cele trei limbi ale tieriei.

§. 3. Cereri verbali ale partiloru, cum si fassiuile acelor'a, mai incolo a martoriloru, si priceparatoriloru de lucru se voru lua la protocolu intr'un'a din cele trei limbi ale tieriei, si anume in aceea, care o va numi partea, martorulu seu priceparatoriulu de lucru, care e de ascultat.

§. 4. La pertractarile judecatoresci in si afara de cause controversate, candu participéza mai multe parti, i sta in voi'a fiacarei'a parti a intrabuintiati ori si care din cele trei limbi ale tieriei.

§. 5. Esibitele partiloru ori cererile loru date la protocolu, debuie resolute in aceea-si limba, in care a fostu facuta petitiunea seu cererea luata la protocolu.

§. 6. In casurile acelea, candu participéza mai multe parti, se voru espedi decisiunile judecatoresci, cum si motivele in acea limba, in carea a fostu compusa petitiunea seu incus'a, respective antaiulu esibitu ori antai'a cerere verbale.

Celoralalte parti li se voru espedi la cererea loru si trauderi din decisiune in acea limba, in care au luat ele parte la pertractare.

§. 7. Pertractarea finala verbala, publicarea si espedirea sentintei se va face in aceea din cele trei limbi ale tieriei, care e limb'a materna a acusatului. Totusi are acusatulu voia libera a-si alege pentru acést'a alt'a din cele trei limbi ale tieriei, carea in sa elu debuie sa o pricepa.

§. 8. Decisiunile oficieloru si judecatorieloru mai inalte se voru espedi asemenea in aceea limba, in care debuie date afara partiloru aceste decisiuni dupa dispuseciunile §§loru 5, 6 si 7.

§. 9. Fia-cine pote intrabuintiati in pertractarile publice ori si care din cele trei limbi ale tieriei.

§. 10. In comunele cetatienesce si satesce defige limb'a afaceriloru interne in trei comunali reprezentanti'a comunei.

§. 11. In municipii defige limb'a pentru afacerile municipale reprezentanti'a respectivului municipiu.

§. 12. Determinatiunile §§-loru 10 si 11 voru ave valore totdeun'a numai pre catu va tine activitatea reprezentantiei municipale, ori comunale. Dupa decursulu acestei activitati se va pote face o conchisiune noua in privinti'a defigerei limbei de afaceri a comunei ori a municipiului.

§. 13. Tote impartasirile, estradarile, ordinatiunile, mandatele si altele asemenea, se voru emite de catre autoritatile loru supraordinate catre aceste municipii, comunitati si catre oficiele si judecatoriele loru, seu catre corporatiunile bisericesci si de altu soi, in aceea dintre cele trei limbi ale tieriei, care e limb'a de afaceri interne in trebile loru municipale si comunale, seu aceea, de care se folosesce corporatiunea seu institutul, fia eclesiasticu, ori fia de altu felu.

§. 14. Comunele si municipiele, oficiele si judecatoriele loru, precum si corporatiunile bisericesci ori de altfelu, si judecatoriele eclesiastice in comunicatiunea reciproca si cu oficiele loru superioare voru intrabuintiati limb'a loru propria (interna) de afaceri.

§. 15. In comunicatiune cu oficiele c. r. militari se voru folosi comunele de limb'a loru propria, ear municipiele si oficiele loru dupa potintia de limb'a germana.

§. 16. Limb'a oficiosa interna a oficieloru municipali si a judecatorieloru municipali e aceea, care e si a municipiului respectivu.

In comunicatiunea presidiala de servitiu a tuturor autoritatiloru si oficieloru se concede a se folosi fiacare dintre cele trei limbi ale tieriei fara restringere.

§. 17. Limb'a oficiosa interna a celoralalte oficie si curti judecatoresci, cum si a comunicatiunei acestoru oficie si curti judecatoresci intre olalta, si cu oficiele, ce se afla din afara de Marele Principatu alu Transsilvaniei, se va determina pre calea ordinatuniloru.

§. 18. Limb'a de invetiamentu in scolele poporali si medie si in institutele superioare de invetiamentu o defigu aceea, cari au de a ingrijii pentru sustinerea scoleloru respective si a instituteloru superioare de invetiamentu.

§. 19. Matriculele eclesiastice se voru portati intr'un'a din cele trei limbi, care suntu dechiarate in paragrafulu antaiu de egal indreptatite.

Altmintrea le sta in voia confessiuniloru singulari, a determina spre estu scopu in contielegere cu r. Guberniu si alta limba.

§. 20. Tote legile tieriei, care stau in contradicere cu aceste determinatiuni, suntu desfiintiate si scose din activitate.

§. 21. Poterea obligatoria a acestei legi intra in activitate fara amanare.

Acesta preumilita rogaminte a credinciosiloru Nostru reprezentanti ai iubitului Nostru Mare-Principatu alu Transilvaniei adunati in dieta, priimindu-o Noi cu complacere, damu articulu de lege trecut mai susu intru totutu cuprinsulu lui, cesaro-regesc'a si domnesc'a Nostre acceptare, confirmare si sanctiune, eara pe memoratii credinciosii reprezentanti ai acelei tieri i asiguramu, cumca acestu articulu petrecutu prin acést'a in cartea de legi a Marelui-Principatu alu Transilvaniei lu vomu observa atatu Noi Insine, catu si vomu face ca sa fia observatu prin toti credinciosii Nostru, intocm'a precum Noi pe acel'a-si in puterea acestui documentu alu Nostru de acum lu acceptamu, ratificamu, incuviintiamu si confirmamu.

Datu-s'a in Capital'a si Resiedinti'a Nostre Vienn'a in

5 Ianuarie anul un'a mie optu sute siése-dieci si cinci, alu imperatirei Nostre alu sieptesprediecelea.

(L.S.)

Franciscu Iosifu m. p.

Franciscu Br. de Reichenstein m. p.

Demetriu Moldovanu m. p.

Lumini de parafinu.

(Continuare din nr. 18 si 19.)

O societate actionaria seu o societate de capitalisti, care este aplicata de a fundá fabrici de felulu acest'a, are, inainte de a-si riscá capitalulu seu, mai antáiu sa cerceteza fórté acuratu, déca materialulu de carbuni, care se afla in apropiere si care se scóte cu inlesnire, este in cata-timea de lipsa. Si déca este, atunci trebuie sa bage de séma cá acuisitunea carbutilor sa nu póta fi mai tardiu intrerupta seu scumpita prin alte referintie mercantile. Cestiunea de viétia a unei fabrici fiitóre este aternata de implinirea cu scum-patate a conditiunei acestei principale, carea iarasi trebuie im-preonata cu cea mai mare circumspectiune si bagare de séma.

Adou'a conditiune nu mai putinu insemnata, cá cea d'an-táiu este strinsu legata de engagiarea unui chemicu harnicu si bine platitu. Acest'a are detori'a de a cercelá si constata catatimea materialulu carbonicu intr'unu laboratoriu anume pentru acestu lucru, avendu in privire multimea si felulu du-hotului, care s'aru poté scóte spre producerea parafinului, si care aru dá folósele cele mai mari. S'au corespunsu a-cest'oru intrebári in unu modu indestalitoriu, atunci sa póte face unu pasu inainte, atunci trebuie cautatu a se ficsá me-tod'a cea mai corespunditoare a fabricárei si preste totu cur-sulu intregu alu operatiunilor fiitóre. Spre sfarsítulu a-cestei ficsári inse este neincungiuratu de lipsa, cá acelasi chemicu sa cunósca pána in detaiulu celu mai amenuntu vre-o câte-va fabrici de parafinu din si afara de tíera. Elu trebuie dar sa cerceteze cu spesele societáti fabrici de acestea, si afara de manipulasiunea intréga in mare, trebuie sa studi-eze cu temei in deosebi tóta intogmirea tehnica privitoare la scóterea duchotului si la fabricarea parafinului, lucrului care si chemiculu celui mai aptu nu-i suntu din capulu locu-lui cunoscute in mesur'a, carea o recere intemeierea unui etablisementu nou.—Aceste observári cugetámu noi ca suntu celu pucinu calea cea mai sigura si carea ne tine ochii tot-deun'a deschisi, cá sa nu procedemu pipaindu cátra tint'a care ni-amu ficsat'o. Prin sutele care ni-aru costá drumulu acest'a amu castigá mil, cáci dupa castigarea unei base reale po-temu procede linisciti si fára risiculu capitatului activu la lucru, la insasi cladirea fabricei, carea o amu orientá dupa esperiintiele facute, dupa aparate si dupa constructiunea re-ceruta. Acést'a in sa iar e lucrulu unui chemicu harnicu en-gagiatu, precum si alu unui ingineriu, care va fi cu atátu mai aptu déca va fi fostu ocupatu unde-va in vre-o fabrica de gasu, pentru-ca ramulu acestu din urma de industria are multe celea comunu cu celu alu fabricárei parafinului.

„Privirile facute in cele de pána aci asupr'a fabricatiunei de parafinu potu fi de ajunsu spre a ne poté castigá o cuno-scintia generala despre ramulu acest'a relative micu alu industriei nóstre de astadi. Membrulu acestu piticu in lantiulu celu mare alu modurilor de a supune poterile cele órbe ale naturei si de a nobilá corpurile cele rude cu scopu de a le dá in servitiulu spiritului omenescu, care domnesce preste totu ce se afla in giurulu seu—are in urmárele sele, dupa cum amu vediutu, o insemnate mai mare, decum amu fi crediutu la prim'a privire superficiala. Vedemu dara, ca dupa dis'a cea adeverata cause mici suntu in stare de a provocá unu siru lungu de efecte, déca numai va scí cine-va aflá adeveratulu punctu de plecure si lu va folosi intieptiesce.

„In fine ne mai remáne a dice ce-va despre parafinu, cá despre resultatulu fabricatiunei, de care ne fu vorb'a in cele de pána aci. Parafinulu e intocm'a cá diamantulu unu felu de aeru intaritu, o condensatiune in atomi egali consta-tátóre din materia carbonica apatósá (carbonica-apativa, (? Trad.) acela-si gasu, care cu ocaziunea ori cárei arderi se desface de cátra lemnú seu unsura si devine flacara, care e aceea ce arde si lumineza si care la prepararea gazului se esplota in mesura mare. Parafinulu se cristaliséza si ia in atare im-pregiurare form'a de acele cele mai fine seu de fulgii cei mai albi si nu are nici unu felu de gustu ori mirosu. Topitu si versatu in forme dá lumini, a cároru massa se pare a fi transparenta la ce se adauge si fati'a cea frumósá ce sémena multu cu alabastrulu. Din tóte cealalte insusiri ale lui, mai multu ne intereséza poterea lui luminátóre, carea au decisu demultu in favore-i, pentru-ca poterea luminátóre a parafinului se afla in proportiunea de 1.58: 1 cu cea a stearinului, asiá dara e mai multu de jumetate mai mare decâtu a stearinului. (Capetulu va urmá).

O privire

la unele asserate si argumentári ale doctorului Miletic deputatulu congressului serbescu, in nr. 13 alu „Telegrafului Românú“ inserate.

Nimic'a nu e mai uritu si mai urgisitoriu pentru unu omu cá pentru o faptura cu minte dela Ddieu creata, decâtu a se luptá in contr'a adeverului.— D. deputatu numitu, pelánga aceea, ca se pare a fi sufletulu opositiunei in congressu, cá D-ru vré si se opintesse, cá sa restórne nu numai dreptulu natiunei nóstre, ci mai amu cutezá sa dícemu, sa atinga si singuru dreptulu maiestaticu manifestatu in obiectulu despartírei Ierarchiei románe de cátra cea serba. Déca D-lui aru voi sa scia si sa créda dreapt'a traditiune a Istoriei, ca Ierarchi'a romána, in starea esistintiei sale fiindu, nici ca erá anexata, nici subordinata Ierarchiei serbesci, ci singura de sine statátóre, intru adeveru n'aru fi cu-tezatu a dice, ca infiintiarea Ierarchiei románe o privesse cá o vatemare a autonomiei bisericei serbesci, precum si deci-derea cercurilor diecesane ale acesei Ierarchii, care cercuri, seu mai dreptu dísu, tóta Ierarchi'a fusese in tempurile de a-tunci pentru noi vitrige pána acum'a, nu dupa dreptulu cano-nicu, ci numai cu volnicia, celei serbe incorporata, seu pre-ocupata.— Amu dóri dar a scí, din care punctu de vedere fundamentalu potú dice D-rulu Miletic, ca Ierarchi'a cea nóua a Románilor o privesse cá o vatemare a autonomiei bisericei serbesci? Déca densulu pretinde, dupa opiniunea sea, ca cer-curile diecesane de Ierarchi'a romána tinátóre sa se fia fa-cutu numai dupa ascultarea opiniunei congressului serbescu; atuncea n'amu fi potutu alt'a acceptá dela fratii Serbi, de-cátu: Cicero pro domo sua, precum scimu, si suntemu con-vinsi, ca si pána acum'a s'a lucratu.— Câte tieri si provincie steteau in tempii vechi impreuna subt uu'a lege si autonomia, eara acum'a le vedemu despartite, si de sine statátóre, pen-tru-ca asiá cerú trebuint'a si desvoltarea temporalá!— De mare mirare ne este si aceea, ca Dr. Miletic cere, cá grava-minele si temerile de vatemarea autonomiei bisericei sa se adauga in adress'a de multiamita. Aceea aru fi, cá de o parte se da Maiestáti Sele multiamita, ear de alta parte se arata ne'ndestulirea cea mai mare fatia cu pré'nalt'a resolutiune.— Acést'a se póte privi cu totu dreptulu logicu, cá o argumentare fára de nici unu tactu, si numerá intre cele mai inconsecuente.

Cu multu de mai mare mirare ne este, ca d. Miletic, cá Dr. de drepturi si-baséza asseratele sele pre dreptulu ce-lu dá congressului serbescu,— fára 'ndoiéla, radicá dreptulu a-cel'a pre temeiulu Rescriptulu declaratoriu serbescu celu in-vechitu, sa nu dícemu, muceditu,— dar nu se 'ntréba sin-guru pre sine: cu a cui ingaduintia si ordine s'au iufiintiatu si se tine congressulu? cine au datu congressului dreptulu acel'a?— au este activitatea, seu insusi Rescriptulu declara-toriu serbescu ce-va mai multu, seu mai impunatoriu decâtu drépt'a voia, dorire, si salufiferulu cuventu maiestaticu pen-tru noi toti? si, au se voru priimi si sanctiuná tóte conclu-sele lui,— ale congressului serbescu,— fia acelea drepte, ori nedrepte pentru noi Románi?— Si mai multu ne mi-rámu, ca d. Dr. Miletic ataca in argumentarea sea chiaru si dreptulu maiestaticu dícendu, ca Maiestatea Sea in urm'a drep-tului maiestaticu a potutu créa Mitropoli'a romána, dreptulu acest'a in sa nu se intinde si asupr'a desemnárei cercurilor, si dispunerea cu averea bisericesca. Noi scimu, in sa, ca, cu care dreptu s'a induratu Maiestatea Sea, a re'nfiintia Mitro-poli'a nóstra romána si Patriarchi'a serbésca, cu acelasi dreptu póte desemná si cercurile diecesane, dupa locuintiele poporului românú adeverite (constatate) statisticesce in pár-tile atingátóre, si a dispune si cu averea bisericesca, cá unu Monarchu alu tieri si tata dreptu alu tuturor natiunilor si popóreloru sub regimulu seu locitóre. Au nu e lucru fi-rescu si dreptu, cá déca din dóue partide un'a nu are depli-na incredere in cealalta la impartirea averi intre sine, a-tunci'a un'a seu alt'a alérga, cere, si apeléza la dreptatea Domnitoriului? Au dóra n'amu contribuitu si noi la averea bisericesca dupa impregiurári si starea poporenilor, si pen-tru ce causa numai Serbi,— fratii nostri dupa religiune, dar nu si dupa natiune,— sa aiba parte de aceea, dara noi Ro-mánii seu nici cátu, seu atât'a numai, cátu se voru indurá a ne dá din aceea.— In sa déca asemenea amu contribuitu, seu, dícemu, macaru si ce-va mai putinu,— si déca suntemu in egalitatea dreptului dupa constitutiunea patriei, au nu se cuvine a ni se decide si nóue de Domnitoriulu judecatoriu cuvenit'a parte, dupa mesur'a dreptátii?

Lasámu la o parte cealalte impregiurári de contribuire din partea nóstra la averea bisericeleu atingátóre, dara fa-cemu o amintire combinátóre despre contribuirea la fondulu, nationalu,— déca se mai afla vre o remasítia din acel'a, unde se afla aceea si cum sta,— ca noi acum'a inca nimic'a chiaru nu scimu,— si dícemu cu totu dreptulu inaintea lumii drepte,

, de-si fusese, spre a noastră dorere, dara si acum'a suntu ,
afara de trei cu alu Bucovinei, in tote eparchie, in care lo-
cuiescu Romani seu preste totu compactu, seu cea mai ma-
re parte, numai archierei serbi, totusi nu se pote dice, ca
averea banala, ce si-au fostu agonisit'o cá atari, si din a-
ceea la repozarea loru testara fondului nationalu dupa voi'a
si starea sea mai multu, seu mai putinu, aru fi agonisit'o
mai multu din alta parte, decâtu dela poporu seu eparchiote
titulo conventiei, cara dela preotíme parte titulo sidoxiei, par-
te a investitiunei la chirotonia si la darea gramatelor. Dara
cine suntu eparchiotei decâtu Romani? Cine suntu preotii,
decatu Romani; — de-si, dorere! multi dintre acesti'a si Serbi
ca parochi ai Romanilor, — totusi, cine aru pote denega, ca
dis'a avere a archiereilor serbi, din carea au testatu fon-
dului nationalu, nu au castigat'o dela eparchiote si preoti ro-
mani, adeca din sudorea loru. — Fiindu dara starea lucrului
asiá de chiara si adeverata, sa nu avem noi parte din di-
sulu fondu dupa proportiunea si numerulu eparchioteloru ro-
mani in amintitele eparchii locuitori, ci sa fimu cu totulu de-
la cuvenit'a parte eschisi, — precum se diceá mai nainte, ca
coreligionarii nostri Serbi se 'nvoiescu la despartirea Ierar-
chei romane decâtu cea serba, in sa cu rezervarea dreptului
pentru sine, cá noi sa nu facemu nici o pretindere la fondulu
nationalu! — O cugetare de adeverata iubire fratiésca, si de
acea dreptate, carea striga la ceru! — — La astfelu de cu-
getari si impedecari nedrepte au nu are locu dreptulu maie-
stacicu a se pune intre noi? — Ba dieu are cu tota drepta-
tea si puterea legeri asup'a la alu meu si alu teu, — macaru
ca d. Dr. Miletic cá atare se serguesce dreptulu acel'a cu
totulu a-lu delaturá. — Speramu in sa, ca d. Miletic nu va avé
multi consoti pe partea sea, cari cugeta asemenea lui in ob-
iectulu acest'a, mai vertosu dintre acei'a, cari au unu simtiu
de mai mare loialitate, filantropia, dreptate si iubire cátra noi
cá cátra coreligionarii loru frati si vecini. —

Dealtmintrea spunemu dreptu si pe fatia, ca forte con-
dolamu pre d. Miletic, ca cá Dr. biruito de zelulu seu natiu-
nalu celu atatu de infocatu, esaltatu, egoisticu si partinitoriu,
intr'atata s'au incumetatu si a retacitu spre compromiterea
sea publica, si a partizanilor sei la pertractarea obiectului a-
cestui'a de asiá mare valóre. — Insa incatu Dni'a Lui a calcatu mar-
ginea tactului cuviinciosu, intru atata ne pote fi nóne spre
motivu folositoru si indemnatoriu, a apelá, la intemulare de
trebuintia, la gratia si dreptatea Maiestatei Sele, punendu la
mijlocu si in cumpana portarea si dreptatea fratiloru Serbi
cátra noi la impartirea pánei.

D. I. P.

Dela Congressulu serbescu.

In congressu vedemu formandu-se desbinari intrepardide.
Pardid'a militara protestá in siedinti'a din urma prin colone-
lu Zastavnicovic contr'a invinuirilor aduse asup'a mem-
briloru militari din partea unoru ultra-nationali, cu deosebire
din partea dep. Carnojevic. Precatu potemu vedé din scurt'a
referata, ce o aduce „Gen. Corr.“, la citirea protocolului dep.
Hadzic observa, ca Carnojevic insusi si-aru fi retrasu cuven-
tulu, la care apoi Carnojevic se scola infuriatu si striga, ca
elu n'a revocatu, nici are a revoca ceva din dílele sele. O
parte a publicului applauda la cuventulu lui celu tumultuosu,
si la provocarea presiedintelui trebuie sa easa din sala, ear
Carnojevic se chiama la ordine, in fine i se ia cuventulu
pentru acea siedintia (din 9 Martiu). Dupa cari Carnojevic,
Dr. Miletic si Acsentievic parasescu sala.

FOITTA „TELEGRAFULUI“.

Biserica'sántului mormentu din Ierusalimu.

Imperatés'a Eugeni'a din Franci'a au adressatu nu demultu
cátra tote suveranele Europei o epistola amicabile, prin carea
le invita a concurge tote impreuna cu ajutore pentru restau-
rarea bisericei invierei Domnului din Ierusalimu. Ide'a este
destulu de inalta, si epistol'a insasi destulu de interesanta,
pentru de a o comunicá si noi cetitoriloru Telegrafului.

Ea este urmatórea:

Caletorii, cari cercetéza sánt'a tíera, se mira prémultu
de starea cea decadiuta, in carea se afla cupol'a (trul'a), ce
se boltesce acoperindu-lu deasup'a sántului mormentu; ei in-
treba, cum de puterile crestinesci nu s'au grabitu a pune
capetu unoru impregiurari, ce trebuie sa fia intristatóre pentru
credinciosii totoruru confessiuniloru. Cu dorere trebuie sa se
rspunda, ca pe pamentulu acest'a adapatu cu sángele Man-
titorului, pe pamentulu care a fostu léganulu religiei blan-
detiei, pácei, concordiei, intre feliturile confessiuni mai esista
o rivalizare minutósa, carea cu tempu a crescutu pána la dis-
cordari serióse.

Mai demultu Latini radicasera cupol'a de nou si o or-

In siedinti'a din 2/14 Martiu in sa acesti trei deputati au
reintratu in sala congressului, si contielegerea s'a restatornicitu
cu aceea, ca evenimentele neplacute din siedinti'a din 9 Mar-
tiu sa se dee uitárei. In siedinti'a din 15 Martiu se alese
comitetulu de petitiuni, si legea scolara se terminá pána la or-
ganisarea gimnasielor si a instituteloru teologice. — In 1/13
Martiu a reposatu deputatulu congressului, parochulu Cosic. —
Dupa seirile mai nóne din 4/16 Martiu Patriarchulu si Episcopii
in caus'a monastiriloru, ce vine la desbatere, si-au rezervatu
votulu de Chiriarchi si nu numai de membri ai congressului. —

Principatele romane unite.

Dupa unu telegramu din Bucuresti dno 2/14 Mar-
tiu, topindu-se repede néu'a, a urmatu o inundare mai mare
inca decâtu cea din vér'a trecuta, astfelu incatu Bucurescii de
jumetate aru fi statu subt apa. —

Dupa telegrame ale foiloru straine — cáci de cele roma-
nesci de dincolo de vr'o septemána nu ni-au mai venitu, —
sessiunea camerelor s'a prolongitu; ministrii Bozianu, Stratu
si Vernescu suntu denumiti Senatori.

Prospectu politicu.

In Franci'a in sa totu mai e preocupata opiniunea
publica de mórtea ducelui Morny. Multe foi se grabisera a
espune perderea acestui barbatu cá o lovitura sgduitóre
pentru imperatulu, astfelu incatu foile oficióse trebuira sa dea
acestoru faime o lina demintire prin aceea, ca regimulu im-
peratului nu depinde de unu singuru barbatu. Dealtmintrea
ingropaciunea ducelui, ale cárei spese le va portá statulu,
s'a facutu cu o pompa chiaru si pentru Parisu neindatinatu,
ear veduvei, ce nici acum nu se mai pote reculege de acésta
lovitura a sortii, i s'au asemnatu pensiuone anuala de cáte
100,000 franci; Imperatulu rusescu din Petropole si impe-
ratés'a Mari'a din Niti'a i-au pronunciatu prin telegrame con-
dolenti'a. Morny a relasatu in scr'su memoriile sele, care
insa in urm'a testamentului numai dupa 10 ani se voru tipari. Cine
va fi urmatorulu lui Morny, nusescie; numerulu candidatiloru in sa
este destulu de mare; ducele Albufera ori ministrulu Drouin se
pare ca au cele mai mari prospecte. — In camera a rostitu Rou-
land nnu cuventu forte 'nfocatu asup'a ultramontanismului.

Regele Victoru Emanuelu, dupacum spune
„Opinion“, a subscrisu unu decretu, prin care delicteloru po-
litice si de pressa, precum si revolutiuniloru ce au luat parte la
campania de Aspromonte, se da amnestia. — Dupa espositiunea
finantiala a ministrului Sella, deficitulu statului la finea anului
1864 a fostu de 317 mill., ear la capetulu anului 1866 va súi
la 625 mill., dar prin vinderea drumuriloru ferate ale statului
se va reduce la 425 mill. lire.

In siedinti'a din 1/13 Martiu camer'a a votatu stergerea
pedepsei de mórte, afara de casurile privitóre la militia, ma-
rina si brigantagiu (cunoscutele lotrii seu hotii politice).

Despre respunsulu Autriei la not'a din 21 Februaru a
Prussiei se dice, ca acel'a aru fi fostu cu totulu negativu,
macarca foile guberniale prusse o néga acést'acutaria si se silescu
a enuncia cea mai buna contielegere intre cele doue puteri.

Din Americ'a a sositu la Parisu o scriere multu
imbucuratóre: ca adica presiedintele staturiloru unite Linkolu
in curendu va recunósce oficiosu imperiulu din Messicu. Prin
acésta recunóscre Guvernulu francesu, resp. Napoleonu s'aru
scapa de un'a din cele mai serióse ale sele ingrijiri.

nasera cu inscriptiuni si simvole, ce rechiamau in memoria
modulu preferintiei, ce-lu aveau ei pe atunci la folosirea
monumentului. Cupol'a arse la an. 1808, si fiindca impregiu-
rările detera Greciloru influentia precumpenitóre in Palestin'a,
ei se folosira de dens'a, pentru de a restaurá cupol'a cu es-
chiderea Latiniloru, si ei au fostu acum acei'a, cari se pu-
sera sa acopere monumentulu cu inscriptiuni si semnaturi
simvolice, luate din limb'a si din liturgi'a loru.

Astadi ambii sa afla aci: Unii ceru restituirea cupolei,
cum a fostu nainte de 1808, ceialalti pretindu rezidirea ei
intr'unu modu cá acel'a, cá in favórea loru sa se sanctiuneze
unu felu de dreptu de possessiune, seu dupacum o numescu
ei, unu felu de drepturi castigate. Conduse de cele mai ono-
rifice simtiementu, doue puteri mari, Franci'a si Russi'a, au
doritu a curmá aceste certe deplorabile. Ele au cercatu a
statori mai antaiu o intielegere intre sine, apoi cu Turci'a;
si in 5 Septembere 1864 s'a subscrisu in Constantinopole
unu protocolu, care constatéza consimtiementulu celoru trei
guverne si cuprinde conditiunile, ce se statorescu spre sco-
pulu unei activitati solidarie la restituirea cupolei. Dar candu

erá sa se tréca la efaptuire, candu architectii proiectara planurile si candu era sa se interpreteze unele decisiuni ale protocolului din 5 Septembrie, ce erau cam dubie, atunci subt influinta minutioselor rivalisari locale, s'au escatu de nou neintielgeri; nu s'a facutu nimicu, si iar s'au adusu tote la indoiela.

Intr'aceea cupola totu mai multu si mai multu se apropia de ruinare; securitatea corporala a peregrinilor (agiloru), cari vinu sa se roge la santulu mormentu, este amenintata; reulu a crescutu pana la scandalu; cum sa se puna capetu acestei stari? O domnitore evlaviosa, sant'a Elen'a, mam'a imperatului Constantinu, a fostu aceea, carea la inceputulu seculului alu patrulea demandá a se risipi capiscea paganésca redicatu deasupra pescerei santului mormentu, si a se zidi pe acelasi locu antaiulu sanctuariu, menitu pentru inchiderea mormentului lui Iisusu Christosu. Pentruce sa nu se impreune domnitorele tuturor tieriloru crestinesci, insufletite de acelu esemplu gloriosu, spre a aduce in fine la deplinire, sub conditiuni demne de densele si de crestinatate, opulu acel'a, in care incordarile diplomatiei pana acum au remasu fara succesu? Cine si-aru inchide urechile decatra vocea lora, candu ele, straine de totu spiritulu de discordia, si standu afara de terenulu politice, aru voi sa vorbesca in numele caritatii si evlaviei crestinesci si sa faca unu apelu catra credincosii de pe totu pamentulu pentru unu scopu, care trebuie sa fia tuturor de o potruva de pretiuutu?

Ear pentrucá opulu sa corespunde pe deplinu spiritului impacarei crestinesci, ce-lu insufla, adevratu ca n'aru trebui sa se marginésca numai pelanga singur'a restituire a cupolei. S'aru conveni, cá dupace s'aru castigá invoirea in porthe, biserica santului mormentu sa se restaureze deplinu, dupa unu planu nou, in proportiuni mai mari, asiá incatu sa fia locu pentru tote confessiunile. Asiá d. e. de o parte o capela si chiaru si o biserica (corabia) aru trebui consacrata Latiniloru, si de alta parte o corabia si o capela aru trebui rezervate usului Greciloru; biserica principala apoi aru fi deschisa pentru totu insulu, si intrarea credinciosiloru la s. mormentu, carea astadi e nlesnita atatu de putinu si adeseori da ansa la frecari, n'aru mai intempina pedeci. Sanctuariulu celu nou aru trebui sa se apropia in sublimitatea sea catu se pote mai multu de acele sublime suveniri, ce suntu legate de aceste sante locuri. Pentru aceea s'aru deschide unu concursu, la care

s'aru invita architectii si artistii tuturor tieriloru, si o comisiune internationala aru ave sa alega dintre planurile tramise acel'a, care din punctu de vedere curatu artisticu s'aru recunósce a fi celu mai demnu de o idea atatu de mare. Catru pentru spesele trebuinciose, spre a incepe biserica cea noua a santului mormentu, si a o si duce la deplinire fara intardiare, acelele s'aru pote aduna prin o subscriptiune generala, in fruntea careia de siguru s'aru intrece tote suveranele crestinesci a inscrie numele loru.

Bibliografia.

Toem'a au estu de sub tipariu o brosiura intitulata: „Serierea S. Ioann Gura de Auru despre Preotia“ tradusa de Ioann Baracu, Parochu la Biserica santului Nicolae in Brasiovu.

Fatia cu impregiurările nostre pe campulu bisericescu, mentunata scriere se ivesce la tempulu seu, pentru-ca ea deca-si si are originea in seculii cei d'antaiu ai crestinatatii, spiritulu care predomnesce intr'ens'a este oglinda vietiei nostre bisericesci. Preotulu cu tote detoriile sele inlauntrulu biserice si afara de biserica este descrisu intr'ens'a de ajunsu, si din cuprinsulu scrierei voru pote cunosce si cei ce voru sa fia Preoti, ce sarcina iau asupra-si, dara voru intielege si cei ce au sa alega Preoti, ca nu e lucru micu a-si incredintiá pastorirea sufletésca ori si cui. Va fi dar deslucitore in multe privintie si in cele ce se atinge de alegerile fetieloru bisericesci.

Pentru-cá acéta carte sa póta strabate in tote clasele crestineloru nostri, s'au aflatu de bine a se tipari de astadata cu litere bisericesci; eara candu va ave sa devina opu in literatur'a romana, atunci prelucrându-se se va tipari cu litere strabune, cá sa cuprinda loculu celu meritatu in literatur'a romana si dupa form'a eii cea esterióra, cáci despre cuprinsulu eii classicu, dupa ce si-au datu atati invetiati bisericesci vechi si noi, parerea, nu mai pote fi nici o indoiela.

Recomandámu dar acestu opu cu deosebire P. P. Protopopi si Preoti, carii credemu ca voru dirige atentiuinea toturoru spre a deveni cunoscuti cu densulu.

Pretiuulu unei brosiuri este 50 cr. v. a. si se afla de vendiare in Tipografi'a archidiecesana, de aici.

Publicatiune.

Directiunea antaiiei reuniuni generale reciproce de assecurarea viteloru „Taurus“ aduce la cunoscintia publica, cá deplin'a lucrare a reuniunei se incepú cu 1 Ianuaru 1865. Pentru tier'a de coróna Transilvani'a s'a denumitu d. Gustav Noszka in Brasiovu cá aginte principalu, carele este gat'a a dá ori ce desluciri aternátore de reuniune.

Directorulu de veterinaria Dr. Rudolf Buchmüller m. p.

Magistru de vindecarea viteloru. Directorulu de administratiune Paul Poleschowsky. m. p.

PUBLICATIUNE.

Cu privire la susatins'a publicatiune a directiunii reuniunei de assecurarea viteloru „Taurus“ aducu aicea la cunoscintia publica consemnarea agentiloru mei, cari impreuna cu mine conclucra la acéta intreprindere folositoare. Statutele reuniunii si conditiunile de assecurare se potu capeta gratis atatu la densii, catu si la mine.

Brasiovu in 1 Februaru 1865. Gustav Noszka, aginte principalu.

- Abrudu : d. Michailu Ferenczy, negociatoriu.
- Agnit'a : d. Christ, Maurer, capelanu ev.-lut.
- Bandulu campenu : d. Adamu Szekely, proprietaru.
- Baraoltu : d. Antoniu Brauer, proprietaru.
- Betleanu : d. Daniilu Bernady, apotecaru.
- Ghertanu : d. M. T. Schuller, negociatoru.
- Bistriti'a : d. Adolfu Herberth, c. r. colectantú de loteria.
- Blasiu : d. Michailu Daniel, negociatoru.
- Orestia : d. Fridericu Iosifu Leonhard, negociatoru.
- Deaju : d. Samuill Krémer, negociatoru.
- Dev'a : d. Arpadu de Barsay, dropietaru.
- Elisabetopole : d. Andreiu Schmidt, negociatoru.
- Aiudulu : d. I. Ios. Cirner, negociatoru.
- Felvintiu : d. Emanuill Lemberger, negociatoru.
- Fagarasiu : d. Iosifu Zacharias, negociatoru.
- Giláu : d. Math. Eder, negociatoru.
- Hatiegu : d. A. Lengyel si fiulu, negot.
- Sabiuu : d. Ludovicu Reschner, negociatoru.
- Hermanu : d. Andreas Bruss, docinte ev.
- Satulu lungu : d. Fridericu Orendi, negociatoru.
- Huediniu : d. Albertu Binder, negociatoru.
- Hunedór'a : d. Samuill Fritsch, c. r. expeditoru de posta.
- Belgradu : d. Emilu Matherny, negociatoru.
- Cristuru : d. Antoniu Novák, negociatoru.
- Clusia : d. Ioann Carolu Tauffer, negociatoru.
- Covasn'a : d. Carolu Gazda, negociatoru.
- Lapusulu ungurescu : d. Pavelu Breuer, apotecaru.
- Lechinti'a : d. Ioann Welter, capelanu ev.
- Nocrichiu : d. Iosifu Czammerer, negociatoru.
- Ludosiuulu mur. : d. Pavelu Hantz, proprietariu.
- Feldiór'a : d. Antoniu Pillmann, negociatoru.
- Sicica mare : d. Gavriulu Szenczy, apotecariu.
- St. Martinu : d. Franciscu Szonyi, temniceriu.
- Mediasiu : d. F. I. Guggenberger, negociatoru.
- Gy. Sz. Micausiu : d. P. Gyórfi, avocatulu.
- Mociu : d. Sigismundu Rohonczy, apotecariu.
- Sabesiu : d. G. Adolfu Weissörtel, negociatoru.
- Naseudu : d. Ferdinandu Daichendt, apotecariu.
- Orlatu : d. Petru Munteanu, proprietaru.
- Puiu : d. Marcu Vasiu, c. r. expeditoru de posta.
- Ernotu : d. Georgiu Komáromy, proprietaru.
- Regenulu sasescu : d. S. si I. Leonhard, negociatoru.
- Cuhalmu : d. Ioann Czink, proprietaru.
- Mercurea : d. C. Fried. Schiemert, apotecaru.
- Retegu : d. Stefan Köblös, Parochu reformatu.
- Rasnovu : d. Franciscu Reimesch, proprietaru.
- Siercaia : d. Carolu Kraft, Parochu ev.
- Sighisiór'a : d. Fridericu Marcus, negociatoru.
- Cinculu mare : d. Carolu Leutschaft, negociatoru.
- Sieulu mare : d. Iuliu Ambrozy, c. r. expeditoru de posta.
- Erdő St. Georgiu : d. Ludovicu Albert, c. r. expeditoru de posta.
- S. Georgiuulu Naseudulu : d. Maxim. Halliti, proprietaru.
- Sepsi-St. Gergiu : d. Bel'a Vitályos, negociatoru.
- Cicu-Seréd'a : d. Pavelu Sprentz, negociatoru.
- Teac'a : d. Michailu Herzog, administratoru parochialu ev.
- Turd'a : d. Ioann Balogh, avocatulu.
- Udorheiu : d. Emanuill Beczásí, negociatoru.
- Gherl'a : d. Stefanu Temesvári, c. r. magistrulu de posta.
- Késdi-Osiorheiu : d. Daniilu Kovács, proprietaru.
- Muresiu-Osiorheiu : d. Emericu Czehe, negociatoru.
- Codlea : d. Michailu Ziegler, Capelanu ev.

Burs'a din Vienn'a 10/22 Martiu 1865.

Metalicele 5%	71 40	Actiile de creditu	183 30
Imprumutulu nat. 5%	78	Argentulu	109 55
Actiile de banca	800	Galbinulu	5 26